

Foto Fr. Max Mizzi©

*Møde på Sacro Convento i december 2005
med medlemmer af den japanske Buddhistbevægelse,
Rissho-Kosei kai*

Dialog mellem religionerne

Af Bente Wolf

***”Dialogen mellem bevidsthed og hjertet
forbinder i et spirituelt bånd de mennesker,
som mødes i en dialog med og bøn til Gud”.***
Pater Maximillian Mizzi

I sidste nummer af Nordens Stjerne var der en artikel om Assisi og Den Franciskanske Familie under titlen ”Assisi – du fredens by”. I nærværende artikel beskrives et af de strålende og opløftende eksempler på et ydre franciskansk arbejde i Assisi, nemlig Pater Maximillian Mizzis mangeårige pionerarbejde for dialog mellem religionerne. Beskrivelserne stammer fra mine samtaler med Pater Mizzi samt fra artikler udarbejdet af ham, og når jeg har citeret ham direkte fra disse artikler, er citaterne fremhævet med kursiv skrift.

Historie

Pater Mizzi, som er født og opvokset på Malta, indgik som 16-årig som munk i den franciskanske 1. orden Konventualerne (OFM Conv.), hvor han uddannede sig til præst. I 1959 blev han af ordenens generalminister bedt om at flytte til Assisi, hvor han herefter virkede som munk og præst, og sideløbende hermed opstartede et økumenisk arbejde inden for den kristne kirke, dvs. et arbejde for kristen enhed via dialog, forståelse og respekt inden for de mange kristne kirker, der i forbindelse med reformationen skiltes ud fra ”moderkirken”, Den Romersk-Katolske Kirke, og som

fortsat i midten af forrige århundrede stod langt fra hinanden. Et sådant økumenisk arbejde var et helt nyt begreb og en ny bestræbelse i kirkelige sammenhænge på den tid, og langsomt begyndte især de religiøse ledere i den kristne kirke at nærme sig hinanden i dialog. Pater Mizzis dybe engagement udvikledes til ikke bare et virke for dialog inden for de kristne kirker, men også for dialog mellem den kristne religion og verdens øvrige religioner, især Jødedommen, Islam, Buddhismen og Hinduismen. Som repræsentant for Den Katolske Kirke og Den Franciskanske Ordensbevægelse, Konventualerne, har han således i bestræbelserne for at fremme interreligiøs dialog i alle årene haft stor rejseaktivitet over hele verden og har deltaget i utallige møder og kongresser med såvel religiøse som politiske ledere, bl.a. også i FN, UNESCO og UNICEF-regi.

I Assisi stiftede Pater Mizzi sammen med ordenens generalkapitel i 1972 "Centro Francescano di Apostolato Ecumenico" og i 1989 det internationale center for dialog. Igen gennem årene er der skabt tætte samarbejdsrelationer med talrige centre, foreninger, institutioner og råd, bl.a. også Pavestolens Råd for Fremmelse af Kristen Enhed og Rådet for Interreligiøs Dialog.

The Spirit of Assisi

Efter dette mangeårige arbejde for global interreligiøs dialog ser han som et historisk vendepunkt the World Day of Prayer for Peace, som blev afholdt i Assisi d. 27. oktober 1986. Pater Mizzi udtaler i en artikel, at *"det var første gang, at ledende repræsentanter for alle de kristne kirker og for alle de større religioner i verden mødtes for at **bede sammen** under lederskab af Pave Johannes Paul II. For første gang i historien mødtes disse repræsentanter for alle religioner i verden i fred og harmoni. For første gang faldt barriererne mellem dem ned. For første gang mødtes repræsentanterne for verdensreligionerne som brødre og søstre forbundet i bøn. De mødtes ikke i konflikt eller for at diskutere med hinanden. De mødtes endda ikke for at diskutere fred. De mødtes for at **bede for** freden i Guds ånd, i kærlighedens og forsoningens ånd, i Frans af Assisis fodspor. Dette møde mellem verdensreligionerne i Assisi fik en stor indflydelse på hele verden. Efter denne historiske begivenhed, nærmede religionerne i verden sig hinanden i langt større grad. De begyndte at samarbejde med langt større entusiasme og gensidig respekt"*.

Pater Mizzi beskriver videre, at *"dette møde fremmede en holdning af respekt for hinandens religion og for åben dialog. Det der i dag er bredt kendt som "the Spirit of Assisi."* I et dansk tv-interview for et par år siden optaget som et led i en forståelse af det kraftige jordskælv, der ramte Umbrien og Assisi i 1997, udtalte Pater Mizzi om Assisis betydning for verden i kraft af "the Spirit of Assisi", at her er et forbindelsesled mellem øst og vest, her fremmes dialog, og her kan vi som menneskehed lære af hinanden og dermed berige hinanden.

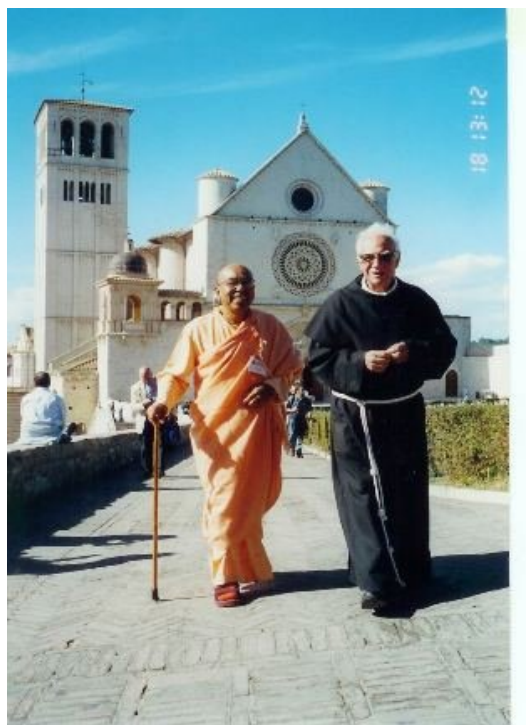
Interreligiøs dialog

Den universelle forståelse vinder i disse år større og større fodfæste inden for de religioner, der traditionelt tidligere har oplevet sig så fjernt fra hinanden, og som repræsentanter for den eneste "sande" religion – det eneste "rigtige" Gudsforhold. Pater Mizzi beskriver, at *"i de sidste årtier anerkender vi (de religiøse ledere, red.) mere og mere den kendsgerning, at der kun er eet samfund og det består af alle mennesker. At dette samfund alene har én oprindelse, nemlig Gud, idet Gud bebyggede verden med hele den menneskelige familie"*. Han ser endvidere, at *"dialog mellem religiøse ledere er et virkningsfuldt redskab mod enhed og en stor rigdom på*

både et åndeligt og et menneskeligt niveau. Det er et redskab, der fremmer en forløsning af århundreders fordomme, vi beriger hinanden med spiritualiteten og rigdommen i de enkelte religioner, og med tiden vil menneskeheden nå den fulde sandhed, der forbinder os med hinanden”.

Pater Mizzi deler begrebet dialog op i flere aspekter, bl.a. dialogen med livet, dialogen med handling, dialogen med teologisk udveksling, dialogen med religiøs erfaring, samt dialogen med Gud. Sidstnævnte ser han som den mest betydningsfulde og effektive af alle dialoger, idet *”det er dialogen mellem bevidstheden og hjertet, som forbinder i et spirituelt bånd de mennesker, som mødes i en dialog med og bøn til Gud. Den menneskelige familie har sin oprindelse i Gud og forbindes fuldstændigt med Gud gennem bøn”.* Og i øvrigt også gennem meditation, idet han beskriver, hvorledes kristne kan lære af f.eks. buddhisters meditationspraksis og dele dybe, spirituelle øjeblikke under meditation. Han har igennem disse interreligiøse bøns- og meditationserfaringer lært, at de kan være meget dybe og forpligtende, både i forhold til Gud, for deltagerne indbyrdes og i deres forhold til hele verden. Pater Mizzi oplever således, at dialogen med Gud på det spirituelle niveau – det fællesmenneskelige møde i hjerternes overgivelse til Gud gennem bøn og/eller meditation – er det, der fører til menneskehedens broder-søsterskab, til fred og forsoning i hele verden, til kærlighed, glæde og indre liv.

Pater Mizzi beskriver videre, hvordan han har oplevet prominente talere på kongresser og enkeltmennesker under private møder sige, at der er kun én Gud, og at religionernes tilhængere bliver mere og mere klar over dette faktum. Han har mødt mennesker, specielt hinduister, der har fortalt, at de havde en speciel tilknytning til denne eller hin ”gud” eller ”gudinde”, og når Pater Mizzi så har spurgt dem, hvor mange guder, der fandtes inden for deres religiøse tradition, har de alle peget op mod himlen og svaret: *”Der er kun én Gud. Din Gud er min Gud. Min Gud er din Gud.”*

*Foto Fr. Max Mizzi©
Dr. Singh og Pater Mizzi, oktober 2002*

Dialogen med teologisk udveksling varetaget af teologiske eksperter inden for de forskellige traditioner er endnu kun i sine første stadier ifølge Pater Mizzi, og der foregår p.t. kun *"delvis dialog om de vigtige teologiske temaer som f.eks. Gud, bøn, De Helliges Samfund, det åbenbarede ord, liv efter liv, etc."* Men han har stor tillid til og håb om, *"at det ikke varer ret længe, før denne dybt forpligtende dialog starter, idet alting sker så hurtigt i vore dage"*.

Dialog på alle niveauer

Langt størstedelen af de mennesker, med hvem Pater Mizzi deler sine erfaringer omkring interreligiøs dialog, er i dag meget entusiastiske med hensyn til denne form for samarbejde - mere af etiske end af religiøse grunde - idet de tror, at *"det vil føre til fred, forståelse, retfærdighed, respekt og samarbejde mellem tilhængerne af verdensreligionerne"*.

Pater Mizzi slutter en artikel i det japanske tidsskrift, Dharma World for levende buddhisme og interreligiøs dialog med, at han *"ikke er i tvivl om, at dialog mellem verdens religioner er en del af Guds plan, og som sådan må varetages med en forståelse af stort ansvar, trofasthed og respekt for ens eget religiøse ståsted og for de religioner, som den enkelte er kaldet til at gå i dialog med"*. Idet denne form for dialog imidlertid endnu kun varetages af relativt få mennesker, opfordrer han til, at der foregår dialog på alle niveauer. *"Ingen behøver være en ekspert for at være et instrument for fred og forsoning. Ingen behøver at være en ekspert for at være en "bro der forbinder" i stedet for "grøft der deler". Alle kan deltage i interreligiøs dialog om fred, retfærdighed, gensidig respekt, bevarelsen af Guds skaberværk, etc. også på et niveau, der kan kaldes interreligiøs dialog på græsrodsniveau"*. Han har således bl.a. igangsat en kampagne, der foreslår skoler at dedikere en dag hvert år til interreligiøs dialog og forståelse, for at børn kan lære om de forskellige religioner og kulturer og lære at værdsætte dem. (I Italien blev en sådan dag indført i 2004. Den afholdes hvert år d. 4.oktober, festdagen for Frans. Efterskrift af Bente). Endvidere har han startet en kampagne over for verdens universiteter, således at kurser i interreligiøs dialog og gensidig forståelse bliver en del af universiteternes undervisningsplan.

Foto Fr. Max Mizzi©

Økumeniske bønner i Assisi

Her efter d. 11. september 2001, hvor vi blev mindet om den alvorlige situation på Jorden, oplever jeg Pater Mizzis opfordring til os alle om at arbejde for dialog på alle niveauer som overordentlig aktuel og vigtig. Alle har vi jo mulighed for at yde et bidrag.

Vision for Den Nye Tid

I artiklen i Dharma World deler Pater Mizzi med læserne følgende vision, som har været i hans bevidsthed og hjerte i nogen tid: ”Indtil for nogle få år siden betragtede jeg de forskellige verdensreligioner som mange forskellige floder, der flød parallelt med hinanden. Nu kan jeg se dem skifte kurs for at flyde i en og samme retning, som fører ind i én stor flod. Og denne ene store flod vil flyde ind i det store ocean”.

Jeg må sige, at det har været og fortsat er en meget stor glæde og meget opløftende for mig at erfare, at der på trods af de mange voldsomme konflikter og krige, der fortsat udspilles i vore dage, og som bl.a. har rod i århundreders religiøst stivt sind og religiøs separatisme, sideløbende hermed nu lever initiativer og dybt arbejde som Pater Mizzis, og det er med en følelse af stor taknemmelighed og glæde, at jeg i min opgave i Assisi har fået lov til at stifte bekendtskab med og koble mig ind i Den Franciskanske Bevægelse og et af de universelle initiativer i Den Nye Tids ånd, der udspringer herfra.

Kilder og litteraturhenvisninger:

Tove Ahlmark, fjernsynsudsendelsen: Det spirituelle jordskælv. DR1 1999.

Tak til Pater Maximilian Mizzi, OFM Conv. Citaterne stammer hovedsageligt fra Pater Mizzis artikler i Dharma World for living Buddhism and Interfaith Dialogue, nov./dec. 1996 samt Prabuddha Bharata, a Monthly Journal of the Ramakrishna Order, jan. 2001

Foto Fr. Max Mizzi©

Økumenisk andagt i Basilica di San Francesco